

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Πλάτων, Πολιτεία, 519b-520a

A1.

α.

1-Λ: *μήτε τούς ἀπαιδευτούς καί ἀληθείας ἀπίρους ἰκανῶς ἄν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι*

2-Σ: *μη̄ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται*

3-Σ: *Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καί ποιήσομεν χειρὸν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον*

β. Σύμφωνα με τον Σωκράτη, πρωταρχικός σκοπός του νόμου δεν είναι η ευημερία μίας μόνο κοινωνικής ομάδας, αλλά η ευημερία του συνόλου.

B1. Ο Πλάτων αναφέρεται σε όσους ενώ έχουν λάβει την ορθή αγωγή, απέχουν από την ενασχόληση με τα κοινά και ασχολούνται μόνον με τις πνευματικές και θεωρητικές τους αναζητήσεις. Σύμφωνα με τον *μύθο του Σπηλαίου* πρόκειται για τους «απελεύθερους δεσμώτες» που ολοκλήρωσαν μετά από εξαναγκασμό την κοπιαστική ανοδική πορεία και βγήκαν έξω από το Σπήλαιο, στον κόσμο της πραγματικότητας και της αλήθειας. Αυτοί πλέον διαθέτουν όλες τις ικανότητες για να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην κοινωνία. Όμως είναι απρόθυμοι αρχικά, και επιλέγουν τις θεωρητικές απολαύσεις. Έτσι, ο Πλάτων τους επικρίνει καθώς αφοσιώνονται ολοκληρωτικά στις διανοητικές τους αναζητήσεις, και δεν ενδιαφέρονται για τις υποθέσεις της πολιτείας, ενώ διαθέτουν γνώσεις και συνθετική σκέψη. Η επιθυμία τους να συνεχίσουν να ζουν στον δικό τους κόσμο των πνευματικών ενασχολήσεων παρουσιάζεται στο κείμενο με την παρομοίωση των νησιών των Μακάρων: οι πεπαιδευμένοι-φιλόσοφοι πιστεύουν ότι ζουν στα νησιά των Μακάρων, ενώ είναι ακόμα ζωντανοί (*τούς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἠγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι*). Ο Πλάτων έχει άλλη άποψη και θεωρεί ότι έχουν έναν άλλο ρόλο: οι φύλακες/φιλόσοφοι, αφού θα έχουν εκπαιδευτεί ορθά και θα έχουν φιλοσοφήσει, οφείλουν να κατεβούν στο σπήλαιο, δηλαδή στην πρακτική πολιτική, για να ωφελήσουν με τις γνώσεις τους και την αρετή τους την πόλη ολόκληρη. Ειδικότερα οι φύλακες θα πρέπει όταν φτάσουν στην ηλικία των 35 ετών να άρχουν στον πόλεμο και να αναλαμβάνουν αξιώματα που αρμόζουν σε νέους. Όταν γίνουν 50 ετών, τότε πια μπορούν να μοιράζουν τον χρόνο τους ανάμεσα στη φιλοσοφία και στην άσκηση της εξουσίας. Όταν θα έχουν εκπαιδεύσει τους διαδόχους τους θα είναι έτοιμοι πια να φύγουν από τη ζωή και τότε να κατοικήσουν στα νησιά των Μακάρων. Είναι, δηλαδή, υποχρέωση του φιλοσόφου τελικά να αφιερώσει τα καλύτερα χρόνια της σταδιοδρομίας του στο δύσκολο έργο της διακυβέρνησης με

ανιδιοτέλεια, πίστη και αυταπάρνηση προς την πόλη, η οποία του πρόσφερε την πολυετή εκπαίδευσή του. [309 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδης, Ιστορίαι, Β37

Ανάμεσα στο ιδανικό πολίτευμα της αθηναϊκής δημοκρατίας, όπως το περιγράφει ο Αθηναίος πολιτικός, και στο ιδανικό πολίτευμα που προτείνει ο Αθηναίος φιλόσοφος στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο υπάρχουν σημαντικές διαφορές όπως:

α. Στον Επιτάφιο λόγο του Περικλή προτάσσεται το δημοκρατικό πολίτευμα (*Το πολίτευμά μας λέγεται Δημοκρατία, επειδή την εξουσία δεν την ασκούν λίγοι πολίτες, αλλά όλος ο λαός*). Επιπλέον, τα αξιώματα δεν προορίζονται σε λίγους που ανήκουν σε μία ορισμένη τάξη, αλλά στους πιο ικανούς ανεξαρτήτως κοινωνικής θέσεως (αξιοκρατία). Αντίθετα, ο Πλάτων είναι γνωστό πως ήταν εκ φύσεως και εκ πεποιθήσεως αριστοκράτης. Σύμφωνα με τον Πλάτωνα αξιοποιώντας τα χαρίσματα της φύσεως και τα πλεονεκτήματα μιας παιδείας, θα δημιουργηθούν οι εξαιρετικοί πολίτες που θα αναλάβουν υποχρεωτικά την προστασία (αρχικά) και (εν συνεχεία ορισμένοι από αυτούς) τη διακυβέρνηση της πολιτείας, για να ωφελήσουν με τις γνώσεις τους και την αρετή τους την πόλη ολόκληρη. Οι φύλακες/φιλόσοφοι αφού θα έχουν εκπαιδευθεί ορθά και θα έχουν φιλοσοφήσει, οφείλουν να κατέβουν στο σπήλαιο, δηλαδή στην πρακτική πολιτική, για να ωφελήσουν με τις γνώσεις τους και την αρετή τους την πόλη ολόκληρη. Επομένως, η εξουσία δεν ανήκει σε όλους, ούτε είναι προσβάσιμη σε όλους.

β. Στον Επιτάφιο λόγο του Περικλή η ελευθερία συνδυάζεται αρμονικά με τον σεβασμό στους νόμους, ο οποίος για τους Αθηναίους είναι κύριο καθήκον και υπέρτατη υποχρέωση που πηγάζει από *εσωτερικό σεβασμό*. Με τη φράση αυτή ο Περικλής προβάλλει το όραμα μιας ανώτερης μορφής ζωής, όπου η ηθική στάση δεν πηγάζει από τον φόβο των κυρώσεων του νόμου, αλλά από την ελεύθερη συνειδητή επιλογή του πολίτη. Αντίθετα, στο ιδανικό πολίτευμα που προτείνει ο Αθηναίος φιλόσοφος στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο ο νόμος έχει στη διάθεσή του δύο μέσα, την πειθώ και τον εξαναγκασμό «*πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη*» και με αυτά κατευθύνει τους πολίτες να υπηρετήσουν το στόχο του. [293 λέξεις]

B3. 1-Λ, 2-Λ, 3-Σ, 4-Σ, 5-Λ

B4. 1-γ, 2-ζ, 3-ε, 4-δ, 5-α